

NORMEN VOOR BEDRIJFSGROOTTE OPNIEUW VASTGESTELD*Kees de Bont en Walter van Everdingen*

Voor de Landbouwtelling die in het voorjaar van 2003 wordt gehouden heeft het LEI de Nederlandse grootte-eenheden (nge) aangepast. Voor elk van de meer dan 200 op het tellingsformulier voorkomende diersoorten en gewassen zijn de normen geactualiseerd. De nieuwe nge (nge 2000) worden voor het gebruik in deze telling in de Staatscourant gepubliceerd.

De nge zijn in feite economische normen om onder meer de omvang van een land- en tuinbouwbedrijf vast te stellen en het bedrijfstype te bepalen. Door het gebruik van de nge kan de omvang van bedrijven van verschillende bedrijfstypen, bijvoorbeeld glastuinbouw en akkerbouw, onderling worden vergeleken. De nge-omvang van elk bedrijf in de land- en tuinbouw kan worden berekend door het aantal dieren en de oppervlakten van de verschillende gewassen te vermenigvuldigen met de betreffende normen per diersoort en gewas en het geheel van het bedrijf op te tellen. Dit geeft dus een geheel ander beeld dan bijvoorbeeld een vergelijking op basis van alleen de oppervlakten van verschillende bedrijven.

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, provincies en gemeenten gebruiken de normen onder meer in regelingen en bij het verlenen van bouwvergunningen. Om de normen zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de ontwikkelingen worden ze elke twee jaar berekend en vastgesteld.

De nge is een reële maatstaf voor het bruto saldo van gewassen en dieren. De saldi zijn berekend op basis van vooral de informatie van bedrijven die deelnemen aan het Informatienet van het LEI. Bij de nieuwe nge staat 1 nge voor 1.375 euro; voor de nge 1998 was dat 1.390 ecu (in 1998 was de waarde van de euro nog niet vastgesteld) aan bruto standaard saldo. De veranderingen van de normen ten opzichte van die in 1998 zijn in hoofdzaak veroorzaakt door de ontwikkelingen in de prijzen van de producten en van de productiemiddelen (toegerekende kosten) en door de ontwikkeling van de productiviteit (hoeveelheid productie in verhouding tot de hoeveelheden benodigde productiemiddelen). Zo kan het saldo van een gewas toenemen als de prijzen gemiddeld een verbetering te zien geven. Hierdoor zijn de normen van bijvoorbeeld peren gestegen en die van appels gedaald. De gemiddeld wat lagere prijzen voor de varkenshouderij leveren lagere nge-normen op. Daarnaast is voor de landbouwproducten, in tegenstelling tot voorheen, gerekend exclusief BTW. Voor de intensieve veehouderij heeft ook de opname van mestafzetkosten tot lagere saldi geleid.

Tabel 1 Nge 1998 en 2000 per diersoort en gewas

Diersoort/gewas	Eenheid	Nge 1998	Nge 2000
Melk- en kalfkoeien	Stuks	1,288	1,270
Vleesvarkens	Stuks	0,049	0,033
Zeugen	Stuks	0,288	0,247
Leghennen	100 dieren	0,313	0,295
Vleeskuikens	100 dieren	0,151	0,138
Komkommer	Ha	128,417	110,200
Paprika	Ha	162,590	147,600
Rozen	Ha	237,410	254,900
Anjers	Ha	146,043	143,300
Appelen	Ha	5,029	4,960
Peren	Ha	7,410	8,220
Tulpen	Ha	12,518	12,870
Consumptieaardappelen, klei	Ha	2,345	2,090
Pootaardappelen, klei	Ha	3,475	3,120
Zetmeelaardappelen	Ha	1,129	1,230
Suikerbieten	Ha	1,906	1,720
Wintertarwe	Ha	0,914	0,844

Sbe- normen zijn verleden tijd

Naast de nge-normen heeft het LEI per diersoort en gewas in het verleden ook sbe-normen vastgesteld. De laatste normen zijn de 'sbe 1997'. Deze zijn daarna niet meer geactualiseerd. Daarmee wordt bevorderd dat er in de praktijk slechts één norm, namelijk de nge-norm, voor de vaststelling van de omvang van de bedrijven wordt gehanteerd. De sbe, die is gebaseerd op de netto toegevoegde waarde, werd alleen in Nederland berekend. De wijze van berekening van de nge, gebaseerd op het bruto saldo, is in Europees verband voorgeschreven en de betreffende normen sluiten dan ook aan op die van andere EU- landen.

Meer weten:

Internetsite van het LEI (www.lei.wageningen-ur.nl). Onder statistieken zijn de normen opgenomen en worden ook veel gestelde vragen over de normen behandeld